

СПРАВКА

по чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове за отразяване на постъпилите предложения и становища от обществените консултации по проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради (обн. ДВ, бр. 92 от 2022 г.)

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Предложения и становища	Приети/ неприети	Мотиви
1.	<p>Института за Биомаса и Биогорива – София – Становището е получено на портала на Министерският съвет (МС) на 06.12.2023 г.</p>	<p>Добре би било към този нормативен документ да има отделен раздел, в който към енергийните характеристики на една сграда да бъде посочено дали тя ползва индивидуален, извънрежов възобновяем енергиен източник - например SGB Централа, за 100% задоволяване на собствените нужди от безплатни зелена ел./топлоенергия и автомобилно гориво, плюс допълнителни количества за външна продажба и реализиране на значителни приходи за собствениците на централата - nula-energia.alle.bg .</p> <p>ibb.alle.bg biomass.alle.bg ibb-bg@abv.bg</p>	Не се приема	<p>Направеното предложение е извън приложното поле на наредбата. Подаваната към сградата енергия се класифицира съобразно следните периметри на източниците на генериране на енергия: на място; в близост; отдалечен. Концепцията за местоназначението на източника „на място“, „в близост“ и „отдалечен“ е представена Част трета „Определяне на еквивалента първична енергия и емисиите CO₂ в резултат на експлоатацията на сградата“ от Приложение № 1 към чл. 5 от наредбата.</p>
2.	<p>ЕВН България Топлофикация ЕАД - Становището е получено в МРРБ с вх. № 70-00-1050 от 11.12.2023 г.</p>	<p>1. Доколкото предложените нови изменения ще ни засегнат пряко, бихме желали да предоставим нашата позиция по текстовете на Проекта и по-точно § 3 от Проекта, съгласно който в Преходните и заключителни разпоредби („ПЗР“) от Наредба № РД-02-20-3 се създава нов §4а.</p>	Не се приема	<p>Централизираното топлоснабдяване е допуснато като алтернатива поради това, че по изискване на Директива 2012/27/ЕС то трябва да бъде осигурявано от високоефективни отоплителни и охладителни системи. Това е стимул и за топлофикационните</p>

Според предложението нов §4а, се предвижда преходен период, до 31.12.2027, през който да се облекчи изискването за дял от енергията от възобновяеми източници, произведена на място или в близост до сградата при изпълнението на определени условия (15 % вместо 55 %). Условията, за които става дума по-горе са със заданието за проектиране да е предвидено проектиране и изграждане на обща сградна отоплителна и/или охладителна инсталация (i) с присъединяване към централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система или (ii) с присъединяване към газоразпределителна мрежа. В тази връзка прави впечатление, че доставчиците на топлинна енергия от районни/централни отоплителни и охладителни системи, които в производството като основно гориво природен газ и не отговарят на 2/2 определението за „*ефективни районни отоплителни и охладителни системи*“, се третират по-неблагоприятно от доставчиците на природен газ. Според нас, такова разграничение не е логично и не съответства на целите за изменение на Наредба № РД-02-20-3.

централи, които трябва да привеждат генериращите си мощности в съответствие с европейските политики за декарбонизация.

В изменението на наредбата е отчетено и едно от последните изменения в Закона за енергетиката, уредено в чл. 38л, където е посочено, че клиенти на районни отоплителни или охладителни системи, които не са ефективни районни отоплителни и охладителни системи или няма да станат такива до 31 декември 2025 г. въз основа на одобрен от министъра на енергетиката план, може да прекратят или да изменят договора, сключен съгласно чл. 149 ЗЕЕ, когато сами ще осигуряват за имотите си топлинна енергия или енергия за охлаждане от възобновяеми източници.

Газоразпределителната мрежа е допусната като алтернатива за присъединяване на сградите не от гледна точка на настоящия енергиен ресурс природен газ, а от гледна точка на бъдещото ѝ развитие в посока използването ѝ за транспортиране на биогаз и зелен водород. В този смисъл не се търси ефект за равнопоставеност на енергийните ресурси в светлината на политиките за декарбонизация, а точно обратното – при перспективите за ограничаване на изкопаемите горива се търси ефекта за равнопоставеност на различни технологии и тяхното широко

				<p>пазарно проникване, което ще доведе и до предлагането им на по-конкурентни цени.</p> <p>Предложеното изменение в наредбата е съгласувано с Министерството на енергетиката и с Агенцията за устойчиво енергийно развитие и е в съответствие с изготвения проект на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 г., с хоризонт до 2050 г., където са предложени възможните решения по трилемата: декарбонизация, надеждност при балансиране на електро-енергийния сектор (ЕЕС) и конкурентен пазар.</p>
		<p>2. На следващо място, редакцията на § 4а в този му вид създава необосновано търговско предимство на доставчиците на природен газ за сметка на доставчиците на топлинна енергия (съответно енергия за охлаждане), които понастоящем използват като основно гориво природен газ, тъй като на практика липсва валидна причина за такова разграничение, тъй като в крайна сметка и в двата случая става дума за използване на природен газ като гориво (независимо, че в единия случай се използва като гориво, а във втория – като крайно потребление на енергия). Ето защо, считаме, че няма логика за целите на коментираното облекчение да се третира различно доставката на топлинна енергия (енергия за охлаждане), произведена от природен газ и директната доставка природен</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Централизираното топлоснабдяване е допуснато като алтернатива поради това, че по изискване на Директива 2012/27/ЕС то трябва да бъде осигурявано от високоефективни отоплителни и охладителни системи.</p> <p>Газоразпределителната мрежа е допусната като алтернатива за присъединяване на сградите не от гледна точка на настоящия енергиен ресурс природен газ, а от гледна точка на бъдещото ѝ развитие в посока използването ѝ за транспониране на биогаз и зелен водород. В този смисъл не се търси като ефект равнопоставеност на енергийните ресурси в светлината на политиките за декарбонизация, а точно обратното – при перспективите за ограничаване на изкопаемите горива се</p>

		<p>газ.</p> <p>С оглед гореизложеното нашето предложение е текстът на § 3 от Проекта да придобие следния вид: „§ 3. В преходните и заключителни разпоредби се създава § 4а: „§4а. При прилагане на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 се допуска до 31.12.2027 г. за новите сгради, за които със заданието за проектиране е предвидено проектиране и изграждане на обща сградна отоплителна и/или охладителна инсталация с присъединяване към централизирано топлоснабдяване, при което топлинната енергия се произвежда от природен газ или от ефективна районна отоплителна и охладителна система или с присъединяване към газоразпределителна мрежа, енергията от възобновяеми източници за собствено потребление, генерирана на място или в близост до сградата, да има дял най-малко 15 % от доставената (потребна) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление в сградата.“</p>		<p>търси ефекта за равнопоставеност на различни технологии и тяхното широко пазарно проникване, което ще доведе и до предлагането им на по-конкурентни цени.</p>
3.	<p>КАМАРА НА ИНЖЕНЕРИТЕ В ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРОЕКТИРАНЕ, КАМАРА НА СТРОИТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ, КАМАРА НА АРХИТЕКТИТЕ В БЪЛГАРИЯ, СЪЮЗ</p>	<p>1. Предлагаме срокът по чл. 21, ал 1, т. 1 от Наредба РД-02-20- 3/09.11.2022г. за сгради с близко до нула потребление на енергия да се промени от 01.01.2024 г. на 01.01.2025 г.</p> <p>Нашите мотиви са следните:</p> <p>За да бъдат третирани като сгради с близко до нула потребление на енергия (СБНПЕ) сградите, включени в този срок по Наредбата следва изискванията към тях да бъдат заложили още в проект. Също така за тези</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предложението противоречи на чл. 9 „Сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия“, параграф 1 от Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 година относно енергийните характеристики на сградите (Директива 2010/31/ЕС)</p>

<p>НА АРХИТЕКТИТЕ В БЪЛГАРИЯ, БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА АРХИТЕКТИТЕ И ИНЖЕНЕРИТЕ-КОНСУЛТАНТИ И НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА СТРОИТЕЛНИТЕ ПРЕДПРИЕМАЧИ</p>	<p>сгради трябва да има издадена виза за проектиране, в която да има решение по отношение газифицирането и използването на газ за отопление. Освен това много обекти се проектират в момента по издадени вече визи и със сключени договори за проектиране, при условия и срокове, които не са съобразени със сегашния срок по чл. 21 ал 1 т. 1 от Наредбата. В много територии, в които вече се разработват проекти за нови сгради, има изградена газификация или топлофикация и проектите се съобразяват с този факт.</p>		<p>Изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 влиза в сила от 1.01.2024 г., което е 13 месеца след влизане в сила на наредбата.</p>
<p>Становището е получено в МРРБ с вх. № 92-00-625/11.12.2023 г.</p>	<p>2. В Наредбата има и редица постановки, които следва да се преосмислят и преценят отново, като например:</p> <p>Определението за сграда с близко до нулата потребление на енергия в параграф 1, т. 31 от допълнителните разпоредби е:</p> <p><i>„ Сграда е близко до нулата потребление на енергия е сграда, която отговаря едновременно на следните условия:</i></p> <p><i>а) енергопотреблението на сградата, определено като първична енергия, отговаря на клас А от скалата на класовете на енергопотребление за съответния тип сгради:</i></p> <p><i>* б) не по-малко от <u>55 %</u> от потребната (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, и гореща вода за битови нужди и осветление е енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата. “</i></p>	<p>Не се приема</p>	<p>Легалната дефиниция на понятието "Сграда с близко до нулево потребление на енергия" е определено в § 1, т. 28 от допълнителните разпоредби на Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ). Законът за енергийната ефективност е нормативен акт от по-висока степен, поради което законови разпоредби не могат да бъдат изменяни с наредба по неговото прилагане.</p>

Това определение следва да се промени въз основа на анализ от проиграване на реалната възможност за изпълнение на сгради, които биха могли да отговарят на този текст. За повечето от многофамилните жилищни сгради (МЖС), които са най-проблемни, особено за доставената енергия от ВЕИ, условието, така както е записано, на практика е неизпълнимо. За тях е необходимо е в Наредбата да се заложи диференциран подход. Възможно е да се заложи следното изключение:

„Сграда с близко до нулата потребление на енергия в топлофицирани и газифицирани райони е сграда, която отговаря едновременно на следните условия:

а) енергопотреблението на сградата, определено като първична енергия, отговаря на клас „А “ от скалата на класовете на енергопотребление за съответния тип сгради:

б) не по-малко от 10 % от потребената (доставената) енергия в еднофамилни и многофамилни жилищни сгради за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди, осветление и уреди е енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата. “

Нашите мотиви са следните:

- В топлофицирани и газифицирани райони следва да се използват възможностите за централизирано отопление. В противен случай, тези сгради ще се отопляват със

		<p>стайни климатизатори - сплит системи или с котел на пелети.</p> <p>-При тези сгради може да се използват слънчеви колектори за производство на БГВ или фотоволтаични централи за производство на ел. енергия, защото в тях между 30 и 35% от потребната енергия е за БГВ и между 25 и 30% е за уреди и съоръжения ползващи ел. енергия.</p>		
--	--	--	--	--

		<p>3. Друг важен момент при прилагането на Наредбата е, че освен санкции, в подобен регулиращ документ следва да се заложат и стимули, както например сградите клас “А“ в България са освободени между 7 и 10 години от данък сгради.</p> <p>За да се насърчи проектирането на СБНПЕ, трябва да се предвидят и допълнителни финансови стимули. Такава практика има от години в Германия.</p> <p>Освен това държавата трябва ясно да каже какво правим с топлофицирани и газифицирани райони. Трябва да има ясни планове докога ще се насърчава газифицирането и използването на газ за отопление.</p> <p>Изграждането на „ефективни районни отоплителни и охладителни системи“ изисква много време - и документално и чисто технологично. То отдавна трябваше да е започнало, за да има възможност да се прилагат разнообразни технически решения и да се осигури възможност за алтернативи, за да може във всеки конкретен случай да се подбере оптималното решение. Ако целта е от днес занапред да се стимулира този процес, то е необходимо много по-енергично и агресивно да се провежда политика в тази посока и то главно като се търсят финансови стимули, за да се засили и мотивира интересът на предприемачите към осъществяването на бързи инвестиционни намерения в тази посока и към изграждането на такива инсталации. При всички случаи се налага да се предвиди един</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Определянето на насърчителни механизми и стимули е извън приложното поле на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради.</p>
--	--	---	---------------------	--

		<p>гратисен период за преобразуването на съществуващи районни отоплителни системи в ефективни районни отоплителни системи, съпроводен с много разяснителни кампании, за да се получи добър резултат.</p>		
4.	<p>КАМАРА НА ИНЖЕНЕРИТЕ В ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРОЕКТИРАНЕ</p> <p>Становището е получено в МРРБ с вх. № 90-00-634 /19.12.2023 г</p>	<p>1. Коментар на предложението в „§4а</p> <p>„§4а. При прилагане на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 се допуска до 31.12.2027 г. за новите сгради, за които със заданието за проектиране е предвидено проектиране и изграждане на обща сградна отоплителна и/или охладителна инсталация с присъединяване към централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система или с присъединяване към газоразпределителна мрежа, енергията от възобновяеми източници за собствено потребление, генерирана на място или в близост до сградата, да има дял най-малко 15 % от доставената (потребна) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление в сградата.“</p> <p>Изграждането на „ефективни районни отоплителни и охладителни системи“ изисква много време - и документално и чисто технологично. То отдавна трябваше да започнало, за да има възможност да се прилагат разнообразни технически решения и да се осигури възможност за алтернативи, за да може във всеки конкретен случай да се подбере оптималното решение.</p>	<p>Приема се частично по отношение на апартаментните газови котли</p>	

		<p>Ако целта е от днес занапред да се стимулира този процес, то е необходимо много по-енергично и агресивно да се провежда политика в тази посока и то главно като се търсят финансови стимули, за да се засили и мотивира интересът на предприемачите към осъществяването на бързи инвестиционни намерения в тази посока и към изграждането на такива инсталации. При всички случаи се налага да се предвиди един гратисен период за преобразуването на съществуващи районни отоплителни системи в ефективни районни отоплителни системи, съпроводен с много разяснителни кампании, за да се получи добър резултат.</p> <p>Ако има такива съществуващи ефективни районни отоплителни системи то те трябва да се посочат в наредбата с конкретни данни, а не инвеститори и проектанти да търсят информация за тях.</p> <p>Също така тези „ефективни районни отоплителни и охладителни системи“ трябва да имат фактори на първичната невъзобновяема (fP_{nren}) и възобновяема енергия (fP_{ren}) различни от не ефективни районни отоплителни и охладителни системи.</p> <p>Такива различни фактори има в други Европейски страни.</p> <p>Трябва да се създаде комисия, която да излезе с решения за топлофицирани и газифицирани райони до 31.12.2024 г. и тогава да се даде срок от кога влиза промяната.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>За процентът възобновяема енергия ще коментираме в т.3 и т.4.</p> <p>Не става ясно тези сгради ще бъдат ли СБНПЕ или ще бъдат изключение?</p> <p>Обща сградна отоплителна инсталация трябва да отпадне, защото така изключваме апартаментните газови котли.</p>		
		<p>2. Предлагаме промяна на срока 01.01.2024 г., съгласно чл. 21. (1) и § 4. от Наредба РД-02-20-3/09.11.2022г.</p> <p>§ 4. изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1, което влиза в сила от 1.04.2024 г.</p> <p>.....</p> <p>Изискванията за СБНПЕ не се отнасят и за проекти ,които са внесени за съгласуване със специализираните контролни органи по чл. 144, ал. 1, т. 5, 7 и 9 от ЗУТ до 01.04.2023г.</p> <p>Мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Има напрежение около датата 01.01.2024 г., много обекти се проектират през 2023г. и се очакваше решение за топлофицирани и газифицирани райони. ➤ Изменението, което се предлага за топлофицирани и газифицирани райони се направи през месец декември 2023г. и то не е пълно. 	<p>Не се приема</p>	<p>Срокът за влизане в сила на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 влиза в сила 13 месеца след влизане в сила на Наредба РД-02-20-3 от 09.11.2022 г.</p>

		<p>3. ПРЕДЛАГАМЕ ДИФЕРЕНЦИРАН ПОДХОД СЪС СЛЕДНОТО ИЗКЛЮЧЕНИЕ</p> <p>Многофамилни и еднофамилни жилищни сгради в топлофицирани и газифицирани райони може да не са СБНПЕ, ако отговарят на следните условия :</p> <p><i>а) енергопотреблението на сградата, определено като първична енергия, отговаря най-много на 50% над минималната числова стойност на клас „В“ от скалата на класовете на енергопотребление за съответния тип сгради;</i></p> <p><i>б) не по-малко от 10 % от потребната (доставената) енергия в еднофамилни и многофамилни жилищни сгради за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди, осветление и уреди е енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата.“</i></p> <p>Мотиви:</p> <p>➤ При нови обществените и публични сгради, въпреки че са в топлофицирани и газифицирани райони, може да се използват допълнително термопомпи, слънчеви колектори за производство на БГВ или фотоволтаични централи за производство на ел. енергия и така тези сгради да покриват съществуващото определение за СБНПЕ.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Легалната дефиниция на понятието "Сграда с близко до нулево потребление на енергия" е определено в § 1, т. 28 от допълнителните разпоредби на Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ). Законът за енергийната ефективност е нормативен акт от по-висока степен, поради което законови разпоредби не могат да бъдат изменяни с наредба по неговото прилагане.</p> <p>Промяна в определението в § 1, т. 28 от допълнителните разпоредби на ЗЕЕ може да се подложи на обсъждане при следващ ЗИД на ЗЕЕ.</p>
--	--	---	---------------------	---

➤ Многофамилните жилищни сгради (МЖС) са най-проблемни от наши анализи.

➤ В топлофицирани и газифицирани райони да се използват възможностите за отопление и производство на БГВ. В противен случай, тези сгради ще се отопляват със стайни климатизатори – сплит системи или с котел на пелети.

➤ При тези сгради може да използваме слънчеви колектори за производство на БГВ или фотоволтаични централи за производство на ел. енергия.

Между 30 и 35% от потребната енергия на МЖС е за отопление.

Между 30 и 35% от потребната енергия на МЖС е за БГВ.

Между 25 и 30% от потребната енергия на МЖС е за уреди и съоръжения ползващи ел. енергия.

Ако процентът възобновяемата енергия е повече от 10% може да се използват само слънчеви колектори за производство на БГВ.

➤ Ако в определението не се включат и уредите то не могат да се използват фотоволтаични централи за производство на ел. енергия, защото в жилищните сгради могат да се ползват за захранване само за помпи, вентилатори и осветление.

		<p>➤ Има възложители, които искат да използват ВЕИ за производство на ел. енергия.</p> <p>Още нямаме коефициенти за отчитане възобновяемата енергия от когенерация на топлофикациите.</p>		
		<p>4. ДРУГИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ СВЪРЗАНИ С ИЗИСКВНИЯТА ЗА СБНПЕ</p> <p>4.1. Вилни сгради</p> <p>Предлагаме МРРБ да напише писмо до общините, че вилните сгради не подлежат на сертифициране съгласно чл.32, ал.5 от ЗЕЕ и НАРЕДБА № РД-02-20-3 ОТ 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради не важи за тях.</p> <p>Мотиви:</p> <p>➤ В черноморските общини, както и в някои други общини в страната изискват да се представя проект по част: Енергийна ефективност за вилни сгради.</p> <p>➤ Тези сгради се ползват по малко от 4 месеца в годината и главно през летния сезон, а понякога и през уикендите.</p> <p>➤ Изчисляването на общата (интегрирана) енергийна характеристика на сградата в тези случаи води до нереални резултати.</p> <p>➤ От 01.01.2024г. тези сгради трябва да станат СБНПЕ.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предложението е извън обхвата на предвиденото изменение на НИД на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради.</p> <p>Исключенията от задължителния режим за сертифициране на нови сгради са еднозначно определени в чл. 32, ал. 5 от ЗЕЕ, където в т. 5 от посочената разпоредба попадат жилищните сгради, които се използват по предназначение до 4 месеца годишно или като алтернатива през ограничен период от време в годината и са с очаквано потребление на енергия, по-малко от 25 на сто от очакваното при целогодишно използване.</p>

4.2.Предложение към чл.20 да отпадне в ал.1 т.2. задрасканото в „б“

Чл. 20. (1) Техническото изискване към енергийните характеристики се изразява с техническия показател „коэффициент на топлопреминаване“ ($U, W/m^2K$) през ограждащите елементи на сградата и стойностите му през елементите на конструкцията не могат да бъдат по-големи от определените в табл. 2 и табл. 4:

.....
.....

2. при реконструкция, ремонт или преустройство на самостоятелни обекти или отделни помещения в тях, намиращи се в обема на съществуваща сграда, когато са изпълнени едновременно следните условия:

а) строителните и монтажни работи обхващат до 25 на сто включително от площта на външните ограждащи елементи на съществуващата сграда;

б) не се променя предназначението на обхванатите от СМР реконструирани/ремонтирани/преустроени помещения или предназначението им не се променя, но климатизираният им обем е по-малък от 10 на сто от общия климатизиран обем на сградата, в която се намират.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1 коефициентите на топлопреминаване се изчисляват само за пристройката и/или надстройката с геометричните характеристики на пристроената и/или

Не се приема

Изискването се отнася само за „коэффициент на топлопреминаване“ ($U, W/m^2K$) през ограждащите елементи на сградата в случаите на строителни и монтажни работи, които обхващат до 25 на сто включително от площта на външните ограждащи елементи на съществуващата сграда. Изискването е

		<p><i>достроената част. В случаите по ал. 1, т. 2 коефициентите на топлопреминаване се изчисляват само за реконструирани/ремонтирани/преустроените помещения и с техните геометрични характеристики.</i></p> <p><i>(3) Когато пристройката и/или надстройката по ал. 1, т. 1, както и обектите по ал. 1, т. 2 се предвиждат с различно предназначение от това на съществуващата сграда и е изпълнено условието на чл. 37, ал. 3 от ЗЕЕ, се прилага техническото изискване по чл. 18 от наредбата.</i></p> <p>Мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Често имаме вътрешен ремонт и смяна на предназначението на помещение или помещения в съществуваща сграда. ➤ Когато площта на тези помещения е по голяма от 10% от общата климатизирана площ на сградата ние трябва да изчисляваме обща енергийна характеристика на тези помещения, а понякога и смяна на отоплителна/охладителна инсталация, поради горното изискване. ➤ Изчисляване на обща енергийна характеристика при смяна на предназначение може да има само, когато се сменя предназначението на цялата сграда. ➤ От 01.01.2024г тези помещения трябва да станат СБНПЕ. 		<p>съобразено със случаите по чл. 32, ал. 3 от ЗЕЕ.</p>
--	--	--	--	---

		<p>4.3.Предложение към чл. 21 да се добави т.4</p> <p>При реконструкция, преустройство, основен ремонт, смяна на предназначение, пристройка или надстройка на съществуващи сгради, когато трябва да се приложи чл.18 от Наредбата, и има техническа неосъществимост за ВЕИ, сградите трябва да имат потребление на първична енергия най-малко в съответствие с клас „В“ съгласно изискванията на тази наредба.</p> <p>Мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Сградите са съществуващи с изградени системи за отопление, охлаждане, вентилация. Когато една пристройка например надхвърли 25% е немислимо да си представим, че цялата сграда ще си промени източника на отопление или БГВ или, че ще осигури нужния процент ВЕИ. ➤ Ако не се използва възобновяема енергия сградата не може да влезе в клас „А“ ➤ Трябва да се разшири определението за техническа неосъществимост в тези сгради. 	<p>Не се приема</p>	<p>Предложението е в противоречие с политиките на ЕС. Сградите от публичния сектор следва да имат водещ пример по отношение на техните енергийни характеристики. Съществуващи сгради от съответната категория в приложение № 2, които са заети от публични органи, трябва да имат потребление на първична енергия най-малко в съответствие с клас „В“ съгласно изискванията на чл.21, ал. 1, т. 2 от наредбата.</p>
		<p>5. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОМЯНА В ЧЛ.2 АЛ.2 и АЛ.3</p> <p>Да се добавят сградите от ЗЕЕ чл.32 ал.5.</p> <p>Чл. 2. (1) Наредбата се прилага при:</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Случаите, в които наредбата не се прилага са ясно определени в чл. 2, ал. 3.</p>

		<p>1. проектиране на нови жилищни сгради и нови сгради за обществено обслужване;</p> <p>2. проектиране, свързано с постигане на изискванията за енергийна ефективност при основно обновяване, основни ремонти, преустройства, реконструкции, надстрояване и пристрояване на съществуващи сгради;</p> <p>3. оценяване на съответствието на инвестиционни проекти с изискванията за енергийна ефективност на сградите;</p> <p>4. обследване и сертифициране за енергийна ефективност на сгради съгласно изискванията, определени в Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ);</p> <p>5. изчисляване на енергийните характеристики на производствени сгради, за които националната методика по чл. 1, ал. 1, т. 2 може да се приложи в случаите, в които са поставени изисквания за поддържане на микроклимат с определени параметри;</p> <p>6. проектиране и обследване за енергийна ефективност на сгради – културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство, доколкото подобряването на енергийните характеристики на ограждащите елементи и/или на техническите системи в тези сгради не води до нарушаване на архитектурните и/или художествените характеристики на сградите.</p> <p>(2) Наредбата не се прилага за:</p> <p>1. спомагателни, стопански, обслужващи и второстепенни постройки на допълващото</p>		
--	--	---	--	--

застрояване по смисъла на чл. 20, ал. 3 от Закона за устройство на територията (ЗУТ);

2. текущ ремонт в сгради или в части от тях, както и при вътрешни преустройства и ремонти на самостоятелни обекти или помещения в съществуващи сгради, при които извършваните строителни и монтажни работи (СМР) по елементи на конструкцията и/или по системите за поддържане на микроклимата не променят енергийните им характеристики спрямо състоянието преди ремонта.

3. сгради, които не подлежат на сертифициране по чл. 32, ал. 5 от ЗЕЕ и по чл. 38, ал. 1 от ЗЕЕ,

- молитвените домове на законно регистрираните вероизповедания в страната;

- временните сгради с планирано време за използване до две години;

- нежилищни сгради с ниско потребление на енергия, използвани за селскостопанска дейност;

- производствените сгради и части от сгради с производствено предназначение;

- жилищните сгради, които се използват по предназначение до 4 месеца годишно или като алтернатива през ограничен период от време в годината и са с очаквано потребление на енергия, по-малко от 25 на сто от очакваното прицелогодишно използване;

- обособени сгради с разгъната застроена площ до 50 кв.м;

		<p>(3) Наредбата може да се прилага за постигане на частични енергийни характеристики на сгради, които не подлежат на сертифициране по чл. 32, ал. 5 от ЗЕЕ и по чл. 38, ал. 1 от ЗЕЕ, когато това е предвидено със заданието за проектиране или по желание на възложителя.</p> <p>Мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Трябва да се посочат в Наредба всички сгради, за които тя не се прилага. ➤ В предишни версии на Наредбата това беше посочено. ➤ Отпадането на категоричният текст за тези сгради води много често до некоректно тълкуване и е предпоставка за трудно разрешими спорове. <p>Колеги се оплакват ,че има спорове с надзорници и проверяващи специалисти в общините за кои сгради не се прилага Наредбата.</p>		
		<p>6. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРОМЯНА В ЗАКОНА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ</p> <p><i>„Сграда с близко до нулата потребление на енергия е сграда, която отговаря едновременно на следните условия:</i></p> <p><i>а) енергопотреблението на сградата, определено като първична енергия, отговаря на клас А от скалата на класовете на енергопотребление за съответния тип сгради;</i></p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предложението е свързано с изменение в ЗЕЕ и е извън обхвата на изготвеното изменение в наредбата.</p>

		<p><i>б) не по-малко от <u>50 %</u> от потребната (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, и гореща вода за битови нужди и осветление е енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата.“</i></p> <p>Мотиви:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Въз основа на анализ, от проиграване на сгради, които отговарят на променения текст. ➤ Има Европейски страни с 50% ВЕИ. 		
		<p>7. ПРЕДЛАГАМЕ ДА ИМА ПРОМЕНИ В ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА И ДОПЪЛНИТЕЛНИ ФИНАНСОВИ СТИМУЛИ.</p> <p>Сградите клас “А“ в България са освободени между 7 и 10 години от данък сгради, което е недостатъчен стимул.</p> <p>За да се насърчи проектирането на СБНПЕ, трябва да се предвидят допълнителни финансови стимули. Такава практика има в Германия и Великобритания</p>	Не се приема	Предложението е извън приложното поле и обхвата на наредбата.
		<p>8. ПРОМЯНА В НАРЕДБА № 15 ОТ 2005 Г. ЗА ТЕХНИЧЕСКИ ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРОЕКТИРАНЕ, ИЗГРАЖДАНЕ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ОБЕКТИТЕ И СЪОРЪЖЕНИЯТА ЗА ПРОИЗВОДСТВО, ПРЕНОС И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ</p>	Не се приема	Предложението е извън приложното поле и обхвата на наредбата. Предложението е свързано с друга техническа наредба и ще бъде разгледано в работна група по изменение на Наредба № 15/2005 г.

		<p>Предлагаме проектът по част:ОВК за сгради между 50 и 250 кв.м. да стане задължителен</p> <p>Мотив:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ За тези сгради се изисква проект по част:Енергийна ефективност , и когато няма проект по част:ОВК се получават нереални резултати и има проблеми при сертифицирането. 		
5.	<p>КАМАРА НА АРХИТЕКТИТЕ В БЪЛГАРИЯ</p> <p>Становището е получено в МРРБ с вх. № 92-00-634-1 от 05.01.2024 г.</p>	<p>1. Коментари по конкретните текстове - към § 2 и 3 от проекта</p> <p>Към днешна дата ДКЕВР е предоставила лицензи на около 20 регионални топлоснабдителни компании, като не е ясно колко от тях функционират пълноценно в действителност. По наши сведения, към момента в България има 14 топлоцентрали, като едва ли има и една от тях, която да отговаря на изискванията на предложената нова т. 49 към § 1 от ДР на Наредбата (§ 2 от проекта). Не е ясно и какви са възможностите им за захранване с топлинна енергия на широк кръг потребители, включително и на "нови сгради" (по смисъла на § 1, т. 14 от ДР на ЗЕЕ). Така, предлаганото "облекчение" в новия § 4а от ПЗР на Наредбата (§ 3 от проекта), би било относимо към съвсем незначителен брой потребители.</p>	Не се приема	<p>Коментарът не съдържа предложение.</p> <p>В България централизирано топлоснабдяване се използва в следните градове - София, Пловдив, Плевен, Враца, Бургас, Варна, Велико Търново, Разград, Перник, Сливен, Русе, Гълъбово.</p> <p>Съгласно Решение № Ц-12 от 30.06.2023 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране, след извършен регулаторен преглед, са утвърдени пределни цени на топлинната енергия и са определени преференциални цени и премии на електрическата енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, при прилагане на метода на ценово регулиране „норма на възвръщаемост на капитала“ на дружества от сектор „Топлоенергетика“.</p> <p>От публичната информация, изложена в Решение № Ц-12 от 30.06.2023 г. на</p>

				<p>КЕВР е видно, че всички топлофикационни дружества в посочените по-горе градове произвеждат количество електрическа енергия с показатели за високоефективно комбинирано производство, което потвърждава мотивите за предложеното изменение в Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. като основателни.</p>
		<p>2. Предложения на КАБ към проекта</p> <p>Предлагаме с преходна разпоредба да промените срока за прилагане на изискванията на чл. 21, ал. 1, т. 1 от Наредбата като го удължите с две години за сгради с частни възложители - от 01.01.2026 г.</p> <p>С оглед преразглеждането на Директивите за енергийна ефективност, целите на ЕС до 2030 г. и задълженията на държавите-членки, считаме това за разумен и справедлив подход спрямо гражданите и бизнеса.</p> <p>С преразглеждането се определя визията и се очертават инструментите за постигане на сграден фонд с нулеви емисии до 2050 г., въвежда се ново определение за сгради с нулеви емисии и се прецизират съществуващите определения, като например „сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия“ и „основно саниране“. <u>С него се изисква всички нови сгради в ЕС да бъдат с нулеви емисии, считано от 2030 г.</u></p>	<p>Не се приема</p>	<p>Принципно направеното предложение противоречи на чл. 9, параграф 1 от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите, където изискването за сгради с близко до нулево потребление не е диференцирано по вид на възложителите.</p> <p>От държавите-членки се изисква да гарантират, че до 31 декември 2020 г. всички нови сгради са с близко до нулево нетно потребление на енергия.</p> <p>В тристранните разговори по EPBD е постигнатото политическо споразумение с ясен компромис, което е оповестено на 07.12.2023 в Брюксел</p> <p>По-съществени моменти от него са:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Минимални стандарти за енергийни характеристики (MEPS) с установени прагове в нежилищния сектор и прилагане на траекторен принцип в жилищния сектор;

		<p>През този период държавата трябва да обезпечи нормативно, технически и финансово прилагането на изискването сградите да се проектират и изпълняват с близко до нулево потребление на енергия.</p> <p>Националният план за сгради с близко до нулево потребление на енергия имаше за цел да превърне концепцията за сгради с почти нулево потребление на енергия в практически приложима алтернатива на бъдещото строителство на нови сгради в България след 2018 г., а при доказана ефективност на разходите и при обновяване на съществуващи сгради за различните подкатегории на сградите. Основно предизвикателство на приложното поле на техническите норми за енергийна ефективност на сгради е прилагането на дефиницията за сгради с потребление на енергия близко до нулево, както и готовността на българското общество да приеме нейния задължителен характер. При навлизане в задължителния период на това приложение България не е реализирала необходимите стъпки, така че това да е възможно за самите граждани и бизнеса - освен на теоретично и нормативно ниво, няма положени практически усилия, а само са отлагани срокове за влизане в сила на нормативните изисквания.</p> <p>Съществува сериозен проблем при прилагане на дефинициите „На място“ и „В близост“ (т. 45 и т. 46, § 1 от ДР на Наредбата).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Основно обновяване на сградите, което означава <u>NZEB до 2030 г., ZEB от 2030 г. нататък</u>; – Постепенно премахване на изкопаемите горива при отопление и охлаждане (От 1 януари 2025 г. държавите-членки няма да предоставят никакви финансови стимули за инсталиране на самостоятелни котли, захранвани с изкопаеми горива - с изключение на тези, избрани за инвестиция преди 2025 г.); – Осигуряване на качество на вътрешната среда (IEQ), което означава изисквания за прилагане на адекватни стандарти за IEQ в сградите, „за да се поддържа здравословен вътрешен климат“ съответно това означава наличие на адекватни инсталации за поддържане на параметрите на микроклимата; – Технически сградни системи – подобряване на техническите сградни системи – всяка подмяна трябва <u>да оптимизира или подобри изцяло системата</u> вкл. сградна автоматизация и контрол (BACS) в целия строителен сектор; <ul style="list-style-type: none"> – Стандарти за ипотечно портфолио; – Дигитализация;
--	--	---	--

		<p>Предвид определението за източник, генериращ енергия от ВЕИ "в близост" до сградата (§ 1, т. 46 от ДР на Наредбата), на практика цялото количество енергия от ВЕИ трябва да бъде произведено или в границите на имота, или в друг имот, собственост на същия потребител - като няма яснота как тази енергия ще бъде доставена до мястото на потребление, ако двата имота (този, където е произведена, и този, в който се потребява) не са съседни, и се налага преминаване на техническа инфраструктура през чужди имоти. Така, въпреки доброто пожелание на теория, на практика производството на енергия от ВЕИ се ограничава единствено в границите на собствения имот. По този начин изискуемото условие може да бъде удовлетворено само в имоти, които разполагат с достатъчно свободна площ за изграждане на собствени източници на енергия от ВЕИ - което отново е относимо само към незначителен брой потребители, и поставя всички останали в неравностойно положение.</p> <p>Прието е, че една еднофамилна жилищна сграда (най-масовите строежи извън градовете, и същевременно - без възможност за централно топлоснабдяване) се нуждае от около 15 КВт присъединена мощност. Петдесет и пет процента (55%) от тази мощност са 8,25 КВт. Прост сравнителен анализ показва, че за производството на това количество енергия е необходима площ за ефективно и без засенчване разполагане на инсталациите над 120 кв. м. Отново, не всички "нови сгради" ще могат да отговорят на тези</p>	<p>За категория жилищни сгради е предвидено изискването по чл. 21, ал.1, т. 1 от наредбата да се изпълнява под условие</p>	<p>– Въглероден отпечатък за целия жизнен цикъл на сградите (whole life carbon - WLC) <u>за нови сгради.</u></p> <p>Очаква се текстът за изменение на Директива 2010/31/ЕС да бъде публикуван в Официален вестник до края на първото тримесечие на 2024 г.</p> <p>За случаите, при които за нови жилищни сгради е налице техническа неосъществимост за изпълнение на изискването по чл. 21, ал.1, т. 1 от наредбата, в § 4а е разработена нова алинея 2 със следния текст:</p> <p>§4а (1)</p> <p>„(2) При доказана техническа неосъществимост за изпълнение на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 новите жилищни сгради се проектират с потребление на енергия най-малко в клас</p>
--	--	---	--	---

		<p>условия. Още по-трудно ще е да бъде удовлетворено условието в градовете, където плътността и интензивността на застрояването осигуряват под 200 кв. м покривна площ (единствено възможна за разполагане на източници за производство на енергия от ВЕИ, предвид други изисквания - за отстояния, озеленяване, осигуряване на места за паркиране и пр.) - при необходима присъединена мощност от 100 КВт и повече. Абсолютно неясно е как тези добри пожелания ще могат да се осъществят на практика.</p> <p>Буди недоумение фактът, че подобни изисквания се поставят единствено към сградите (предимно частните възложители), без да има каквито и да било изисквания към производителите и доставчиците на енергия, повечето от които (на практика - всички) заемат монополно положение на пазара. За да бъдат удовлетворени изискванията на наредбата, необходимият процент трябва да бъде произведен в обхвата на конкретното инвестиционно намерение - абсолютно безалтернативно. Далеч по-ефективно би било да се вмени на производителите и доставчиците на енергия задължението да осигуряват този процент от ВЕИ, отколкото всеки възложител да се справя сам с проблема.</p> <p>Отчита се използваната енергия от възобновяеми източници, генерирана в границите на сградата или в близост до нея, но теоретичният модел не е съобразил класификацията на общините в България и не отчита разликите между общини с висока</p>		<p>"В" съгласно изискванията на тази наредба." Техническа неосъществимост за нови жилищни сгради, за която на етапа на проектиране се установи, че възпрепятства изпълнението на нормативните изисквания за енергийни характеристики, се доказва в обяснителната записка на част енергийна ефективност на инвестиционния проект."</p> <p>В Закона за енергетиката и в Закона за енергията от възобновяеми източници е предвиден ред за присъединяване на ВЕИ мощности за собствено потребление на енергия.</p>
--	--	--	--	--

плътност на населението и малка съотносима площ срещу общини с по-ниска плътност на населението и относително по-голяма свободна неурбанизирана площ. Изискването за пряко свързване на енергиен обект с консуматор при подаване на енергия, без да се преминава през преносната и разпределителна електрическа мрежа, блокира всякакво развитие на икономически връзки производител-консуматор поради ехнологична и икономическа нецелесъобразност.

Индивидуалната довеждаща инфраструктура като инвестиция многократно надхвърля икономическия ефект от евентуалните спестени емисии. При увеличените в последните години частни инвестиции в обекти за производство на енергия от възобновяеми източници и бъдещо либерализиране на пазара на електроенергия, поставените в наредбата ограничители реално блокират усилията към ефективно използване на енергия от възобновяеми източници в населените места. Наложените нормативни рестрикции без практическо тестване за калибриране на модела ще доведат до блокиране на строителния сектор и изопачаване на търсения ефект поради склонност към формално прилагане или дори заобикаляне на нормите. Следва да се разграничат териториите в обхвата на една община по функционално зонироване и се предвидят различни квалификации за

		<p>понятието „В близост“ съобразно спецификите на различните зони.</p> <p>Пример: за зона Жм (жилищна зона с малка височина) и зона Ц (централна зона) не може понятието „в близост“ да има една и съща дефиниция поради напълно различното натоварване на двете територии по отношение гъстота на обитаване, плътност и интензивност на застрояване, свободна дворна площ.</p> <p>До въвеждане на тези специфики за различните зони да се отложи изискването на чл. 21, ал. 1, т. 1 от Наредбата за сгради с частни възложители.</p> <p>Поради забавяне в сроковете за транспониране на Директивите на ЕС за енергийната ефективност и за енергийните характеристики на сградите, с новите разпоредби необосновано се обединяват и въвеждат изисквания едновременно за публичните органи и частния сектор. На практика така се губи тестовия период и възможността за преразглеждане и усъвършенстване на модела, което се очакваше да се случи при предварително планираното двуетапно прилагане. Очакванията на частния сектор бяха, че при въвеждане на изискванията в двугодишен предварителен период за публичните органи, ще може да се направи оценка на заложените критерии, тяхната практическа приложимост и евентуалното им прецизиране.</p> <p>Ето защо изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 от Наредбата трябва да се отложи по</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Директива 2010/31/ЕС е транспонирана в Закона за енергийната ефективност своевременно в нейната цялост.</p> <p>Националното определение за nZEB е дефинирано в ЗЕЕ през 2015 г. през 2015 г.</p> <p>Девет години след обнародването му законът се нарушава и не се проектират и изграждат нови nZEB сгради, поради което обвързване на изискването със срок за изпълнение е наложително и произтича от чл. 9 на Директива 2010/31/ЕС.</p>
--	--	--	---------------------	---

отношение на нови сгради с частни възложители.

Съгласно НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА СГРАДИ С БЛИЗКО ДО НУЛЕВО ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЕНЕРГЯ 2015-2020: „Анализът показва още, че стремежът към намаляване на коефициентите на топлопреминаване не може да бъде водещо правило при търсене на решения за при климатичните условия на България. Спецификата на българския климат показва недвусмислено, че оптималните стойности на коефициентите на топлопреминаване трябва да се търсят на годишна база, а не само на база зимен период, както са масовите съображения на проектантите и строителите. Изследванията доказват, че намаляване на коефициентите на топлопреминаване под референтните им стойности, дадени в законодателството, води до увеличаване на разхода на енергия през летните месеци. Използваната енергия през този период е предимно електрическа. Това налага необходимост от допълнителни инвестиции както за външни засенчващи устройства по фасадите на сградите, но осигуряващи и необходимата дневна осветеност на кондиционирания обем, така също и разходи за високоефективни технологии за охлаждане.“

Направеният от държавата анализ не кореспондира с предложените от МРРБ дискриминационни предложения по отношение на силно занижените

Предложението противоречи на ДЕХС.

изисквания за енергия от възобновяеми източници към възложители, чийто обекти се разполагат в обхвата на зони с централно топлоснабдяване и газоснабдяване, спрямо възложители с обекти извън тези зони. Вместо въвеждане на дискриминационни норми, трябва да се прецизират нормите, налагащи използването на такива допълнителни утежнения или временно да се отложат.

Пример: в населено място с предложеното изменение се допуска използване на енергия от съществуващи централни източници за топлоснабдяване и разпределителни мрежи за газоснабдяване, но новоизградена фотоволтаична централа в рамките на една община трябва да изгради до всеки отделен обект в същата община самостоятелна кабелна връзка за пренос на електроенергия, за да спази текущата дефиниция на понятието „в близост“, реалната инвестиция в разпределителна мрежа ниско напрежение, дублираща съществуващата към момента, на практика ще надхвърли стойността обектите, които ще захрани.

В Националния план се констатира също, че *„Съществен проблем за изследване и обсъждане предизвикват решенията, свързани с централизираното топлоснабдяване за сгради с близко до нулево потребление на енергия (СБНПЕ). От една страна ЕС поощрява високоефективните технологии за комбинирано производство на топлина и електричество, но от друга -*

		<p><i>такова производство не се отнася към възобновяемата енергия. Докато в България няма топлофикационни централи, оползотворяващи енергия от възобновяеми източници, сграда, планирана за изграждане в топлофициран район, много трудно ще постигне условията за СБНПЕ. Необходимо е да се осмислят преференции за сгради с централно топлоснабдяване, когато комбинираното производство на енергия е действително по високоефективна технология.“.</i></p> <p>Отчетена ли е съществена промяна в тези констатации, доказваща предложената с настоящия проект на НИД дерогация на изискването за най-малко 55% доставена (потребна) енергия от възобновяеми източници?</p>		
		<p>3. Предлагаме дефиницията за „Нова сграда“, определяща като "нова" всяка сграда до 6 години от въвеждането ѝ в експлоатация, в § 1, т. 18 от ДР на Наредбата да се отмени.</p> <p>Изискванията на Наредбата се прилагат при проектиране на сградата, което се извършва до издаване на разрешение за строеж, а не спрямо заварени сгради. Нови сгради са тези, които не са заварени от Наредбата и за които няма одобрен инвестиционен проект. Действащият текст не съответства и на разпоредбите на чл. 6 от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите - при нови сгради държавите членки гарантират, че</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предложението противоречи на § 1, т. 14 от допълнителните разпоредби на ЗЕЕ. Промяна в законово определение не може да бъде уредена с наредба, тъй като е нормативен акт от по-ниска степен.</p>

		<p>техническата, екологичната и икономическата осъществимост на алтернативните високоефективни инсталации, ако такива са налични, е взета под внимание преди започване на строежа.</p>		
		<p>4. Предлагаме да отмените чл. 48 от Наредбата.</p> <p>Разпоредбата на чл. 48 от Наредбата излиза извън обхвата на законовата делегация в чл. 31, ал. 4 от Закона за енергийната ефективност и чл. 169, ал. 4 във връзка с чл. 169, ал. 1, т. 6 от Закона за устройство на територията, поради което е незаконосъобразна. Като подзаконов акт по прилагането на отделни разпоредби или подразделения на закона Наредбата може да урежда само материята, за която е предвидено да бъде издадена (чл. 12 от ЗНА).</p> <p>В противоречие с правилата за изработване на нормативни актове, чл. 48 от Наредбата не само излиза извън предмета, очертан от закона, но същевременно го дописва като предвижда, че част "Енергийна ефективност" на инвестиционния проект се изготвя и подписва от проектант по част "Топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация". Правоспособността за изработване на инвестиционни проекти е уредена на законово равнище. С подзаконов нормативен акт е недопустимо допълването на закон със създаването на нови правила, непредвидени в него.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предложението е извън обхвата на изготвеното изменение в наредбата. По повдигнатия въпрос е изразено становище на министъра на регионалното развитие и благоустройството с изх. № 90-05-967-(4)/12.09.2023 г.</p>

		<p>инсталация с присъединяване към централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система или с присъединяване към газоразпределителна мрежа, енергията от възобновяеми източници за собствено потребление, генерирана на място или в близост до сградата, да има дял най-малко 15 % от доставената (потребна) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление в сградата.</p> <p>§ 5. Условията на § 4 се прилагат по желание на възложителя спрямо производства по одобряване на инвестиционни проекти открити след 01.01.2024 г. и неприключени до влизане в сила на тази наредба.</p> <p>§ 6. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването и в „Държавен вестник“.</p>		<p>на изискването на чл. 21, ал. 1, т. 1 от наредбата противоречи на чл. 9 „Сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия“, параграф 1 от Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 година относно енергийните характеристики на сградите (Директива 2010/31/ЕС).</p> <p>Изключенията, свързани с прилагане на изискването на чл. 21, ал. 1, т.1 от наредбата за новите сгради, в частност за новите жилищни сгради са регламентирани в новия §4, ал.1, съответно ал. 2 от проекта на нормативен акт.</p>
--	--	--	--	---

6.	ОВЕРГАЗ Мрежи АД Становището е получено в МРРБ с вх. № 92-00-634-2 от 05.01.2024 г.	<p>„Овергаз Мрежи" АД многократно е вземало участие в процесите по подобряване на нормативната уредба в областта на регионалното развитие и инвестиционното проектиране. Стремехът ни винаги е бил да се създаде благоприятна среда за инвеститорите, изграждащи и експлоатиращи мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, както и да се улесни достъпът на обществото ни до модерна и надеждна инфраструктура.</p> <p>В тази връзка и в рамките на текущото обществено обсъждане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради, публикуван на портала за обществени консултации на 06.12.2023 г., представяме нашите предложения за допълване на нормативните текстове, както и предложения за прецизиране на някои от предложените изменения.</p> <p>Предлагаме текстът на § 4 от преходните и заключителните разпоредби на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради да придобие следния вид:</p> <p>„§4а. При прилагане на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 се допуска за новите сгради, за които със заданието за проектиране е предвидено проектиране и изграждане на сградна</p>	Не се приема	<p>Централизираното топлоснабдяване е допуснато като алтернатива поради това, че по изискване на Директива 2012/27/ЕС то трябва да бъде осигурявано от високоефективни отоплителни и охладителни системи. Това е стимул и за топлофикационните централи, които трябва да привеждат генериращите си мощности в съответствие с европейските политики за декарбонизация.</p> <p>В изменението на наредбата е отчетено и едно от последните изменения в Закона за енергетиката, уредено в чл. 38л, където е посочено, че клиенти на районни отоплителни или охладителни системи, които не са ефективни районни отоплителни и охладителни системи или няма да станат такива до 31 декември 2025 г. въз основа на одобрен от министъра на енергетиката план, може да прекратят или да изменят договора, сключен съгласно чл. 149 ЗЕЕ, когато сами ще осигуряват за имотите си топлинна енергия или енергия за охлаждане от възобновяеми източници.</p> <p>Газоразпределителната мрежа е допусната като алтернатива за присъединяване на сградите не от гледна точка на настоящия енергиен ресурс природен газ, а от гледна точка на</p>

отоплителна и/или газова и/или охладителна инсталация с присъединяване към централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система или с присъединяване към газоразпределителна мрежа, енергията от възобновяеми източници за собствено потребление да има дял най-малко 15 % от доставената (потребна) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление в сградата."

Мотиви:

Премахването на изискването, когато новопроектирана сграда предвижда захранване с природен газ от газоразпределителна мрежа или присъединяване към централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система, то тази сграда да може да задоволи нуждите си от енергия чрез изграждане в близост до или на място на инсталация за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници се налага с оглед елиминиране на дискриминационния ефект, който разпоредбата има по отношение на операторите на газоразпределителни и топлопреносни мрежи. Подходът, възприет от българския законодател с разпоредбата на § 1, т. 28 от ДР на ЗЕЕ, съответно - тази на чл. 21, ал. 1, т. 1 от Наредбата не произтича от текстовете на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите. Нещо повече, цитираната директива не налага

бъдещото ѝ развитие в посока използването ѝ за транспортиране на биогаз и зелен водород. В този смисъл не се търси ефект за равнопоставеност на енергийните ресурси в светлината на политиките за декарбонизация, а точно обратното – при перспективите за ограничаване на изкопаемите горива се търси ефекта за равнопоставеност на различни технологии и тяхното широко пазарно проникване, което ще доведе и до предлагането им на по-конкурентни цени.

Предложеното изменение в наредбата е съгласувано с Министерството на енергетиката и с Агенцията за устойчиво енергийно развитие и е в съответствие с изготвения проект на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 г., с хоризонт до 2050 г., където са предложени възможните решения по трилемата: декарбонизация, надеждност при балансиране на електро-енергийния сектор (ЕЕС) и конкурентен пазар.

изискване държавите-членки да гарантират изграждането на съответните инсталации за енергия от възобновяеми източници „на място или в близост до сградата" видно от текста на чл. 2, т. 2 от същата. Единственото условие, което следва да се изпълни от държавите - членки при въвеждане на изискването нови сгради да са „с близко до нулево нетно потребление на енергия" е да осигурят законодателните и технологични мерки за изграждане на съответните инсталации „на място или в близост до сградата", а конкретното изграждане на такива инсталации винаги следва да се преценява според особеностите на терена и възможностите за производство на такава енергия за всеки отделен случай. Във връзка с горното и позоваването на §1, т. 28 от ДР на ЗЕЕ следва да се прави единствено и само в смисъла, изложен тук и по силата на директния ефект, който има чл. 2, т. 2 на Директива 2010/31/ЕС.

В допълнение на горните аргументи, следва да се посочи, че налагането на изискване за изграждане на източник на енергия от възобновяеми ресурси „на място или в близост до сградата" ще оскъпи допълнително процесите по проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на нови сгради, което неминуемо ще доведе до „трусове на цените в жилищния сектор". В този смисъл следва, не да се въвежда преходен период за преминаване към системи, генериращи мощности от възобновяема енергия, а да се приведат текстовете на Наредбата и ЗЕЕ в съответствие с изискванията на европейското

		законодателство, което несъмнено не налага възприетият от българския законодател дискриминационен подход спрямо някои конвенционални източници на енергия и създаване на допълнителна административна тежест за потенциалните инвеститори на нови сгради		
7.	КАМАРА НА ЕНЕРГИЙНИТЕ ОДИТОРИ Становището е получено в МРРБ с вх. № 92-00-634-4 ОТ 05.01.2024 г.	<p>По повод публикуваните текстове на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради, от името на Камарата на енергийните одитори изразяваме следното становище:</p> <p>Предложените текстове са съобразени с реалностите в инвестиционния процес в България от една страна и ангажимента на страната ни към прилагане на европейските норми и договорености за устойчивост, енергийна ефективност и зелени политики.</p> <p>С предложените текстове се изпълнява изискването на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите, която в чл. 2, § 2 определя, че „необходимото количество енергия с близка до нулевата или с много ниска стойност следва да бъде произведено в значителна степен от възобновяеми източници на енергия“.</p> <p>Предлаганите промени в Наредбата са обмислени задълбочено от екипа, който ги е подготвил, като се предлага нестандартен, ефективен и иновативен подход за проектантите и инвеститори, които ще разработват проекти</p>	Приема се.	Становището подкрепя подготвеното изменение на наредбата

на територията на топлофицирани райони. Последното е доказателство за професионално познаване на националните и европейски норми и възможните решения, които те предоставят, за да бъдат защитени участниците в строителния процес.

В мотивите към Проекта много точно е записано, че:

"След оценка по прилагането на определението в § 1, т. 28 от допълнителните разпоредби на ЗЕЕ е установено, че то е изпълнимо за инвестиционни проекти, които залагат на конкретни технологии за индивидуален вариант на отопление и охлаждане в сгради като различни видове термopомпи, системи за оползотворяване на слънчева енергия и др. Установено е още, че по икономически и социални съображения прилагането на националното изискване за сгради с близко до нулево потребление на енергия е възпрепятствано най-много в градовете с централизирано топлоснабдяване или с развита газопреносна инфраструктура."

Считаме, че така предложеният проект трябва да се подкрепи и приеме. Той дава творческа свобода на проектантските екипи за използване на неограничен брой добре обмислени, ефективни и ефикасни технически решения и индивидуален подход към всеки един обект, влизащ в обхвата на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради.

8.	<p>ЦЕНТЪРА ЗА ЕНЕРГИЙНИ АНАЛИЗИ ПРИ ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ</p> <p>Становището е получено в МРРБ с вх. № 92-00-634-5 от 05.01.2024 г.</p>	<p>Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. определя задължение за влизане в сила от 1.01.2024 г. на изискването всички нови сгради от съответната категория в приложение № 2 на наредбата да се проектират с близко до нулево потребление на енергия в съответствие с определението в § 1, т. 28 от допълнителните разпоредби на ЗЕЕ.</p> <p>Дефиницията въвежда изисквания на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите, която определя, че „необходимото количество енергия с близка до нулевата или с много ниска стойност следва да бъде произведено в значителна степен от възобновяеми източници на енергия“.</p> <p>След оценка по прилагането на определението в § 1, т. 28 от допълнителните разпоредби на ЗЕЕ на основата на моделни изследвания на множество сгради от всички категории в условията на Р. България е установено, че то е изпълнимо за инвестиционни проекти, които залагат на конкретни технологии за индивидуален вариант на отопление и охлаждане като различни видове съвременни термпомпи, системи за оползотворяване на енергията на околната среда и друга възобновяема енергия. Установено е още, че по икономически и социални съображения прилагането на националното изискване за сгради с близко до нулево потребление на енергия е</p>	Приема се.	Становището подкрепя подготвеното изменение на наредбата

възпрепятствано най-много в градовете с развита газопреносна инфраструктура или централизирано топлоснабдяване.

С отчитане на визията, заложена в проекта на Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 г., с хоризонт до 2050 г. която отразява идеите и политиките на държавата за развитие на енергийния сектор вкл. енергийна ефективност и декарбонизация по целия тракт „производство – разпределение – потребление“, в който до момента охлаждането не е третирано като значим проблем за гарантиране на условията на микроклимата, е потърсена възможност за алтернативен и прогресивен подход за улесняване на прилагането на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 от Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. Такова решение е установено в районите в България, в които топлоснабдяването се осъществява чрез енергийни системи и съоръжения за производство, пренос, доставка и разпределение, свързани в централизирана топлоснабдителна система.

Предложеното изменение в наредбата допуска в градовете с централизирано топлоснабдяване и газоснабдяване индивидуалните технически решения за отопление и охлаждане с оползотворяване на възобновяеми източници да имат алтернатива чрез проектиране и изграждане на общи/локални сградни системи, които се възползват от топлопреносната мрежа в населеното място и могат да се присъединят

		<p>към местна ефективна районна отоплителна и охладителна система (по смисъла на § 1, т. 24в от Закона за енергетиката). По този начин се осигуряват условия на конкуренция на действащите в страната ефективни районни отоплителни и охладителни системи с въведено високоефективно комбинирано производство на енергия с други технологии на пазара. От друга страна това е стимул за развитие на отоплителните централи, в които такова производство не е въведено имайки предвид, че: считано от 13.10.2023 г. клиенти на районни отоплителни или охладителни системи, които не са ефективни или няма да станат такива системи до 31 декември 2025 г. въз основа на одобрен от министъра на енергетиката план, може да прекратят или да изменят договора, сключен съгласно чл. 149, когато сами ще осигуряват за имотите си топлина или енергия за охлаждане от възобновяеми източници.</p>		
		<p>2. Цели, които се поставят с приемането на нормативния акт.</p> <p>Основна цел, която е поставена с предложеното изменение е недопускане на неравнопоставеност на технологиите.</p> <p>Предложените изменения в Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. са подчинени на принципа за технологична неутралност, който Република България следва в редица официални становища относно европейските регламенти и директиви, отворени на ревизия</p>		

в пакета „Подготвени за цел 55“ в контекста на Зелената сделка.

С настоящото изменение на наредбата е предложен алтернативен подход за прилагане на националната дефиниция за „сграда с близко до нулево потребление на енергия“ в районите с централизирано топлоснабдяване и газоснабдяване със следните мотиви:

В Република България има изградена мрежова инфраструктура за централизирано топлоснабдяване, в която през годините е инвестиран значителен публичен ресурс с дългосрочна визия за развитие на централизираното топлоснабдяване като енергиен източник на достъпна цена. По данни в разработения от Министерството на енергетиката проект на Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 г., с хоризонт до 2050 г. в структурата на потребление на топлина с най-голям дял са небитовите (промишлени и стопански) клиенти с 61%, следвани от битовите клиенти с 33% и небитови бюджетни клиенти с 6%. От друга страна топлофикационните дружества имат ежегодни задължения за увеличаване на дела на ВЕИ в доставената топлина на крайни клиенти, което изисква осигуряване на алтернатива и време за изпълнение на това задължение, следователно алтернатива за развитие и включване на енергия от възобновяеми източници в производството на топлина и електричество от топлофикационните дружества.

Газоразпределителната мрежа в България е в процес на развитие и разширение. Газоразпределителни мрежи развити през последните години са изградени по технологии, които дават възможност за транспортиране освен на природен газ, но и на водород, биометан, биогаз и др. възобновяеми газообразни горива от небιологичен произход, което е друго предимство и възможност, осигуряващи възможност за въвеждане на технологични решения за комбинирано производство на топлина и електричество.

Не на последно място по важност предложеното изменение в нормативните текстове, което отчита случаите на общи сградни отоплителни и охладителни инсталации, присъединени към централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система или към газоразпределителна мрежа, предложен като алтернатива на индивидуален вариант за осигуряване на отопление и охлаждане с технология за възобновяема енергия, дава възможност за индивидуална техническа и ценова преценка на възложителите при изграждането на нови сгради без да ограничава прилагането на многообразието от конкурентни технологии.

За прилагане на предложениия проект на наредба не са необходими финансови и други средства. Извършените многобройни изследвания на различните категории сгради за всички климатични зони на страната показват техническа възможност и икономическа

		<p>целесъобразност на възможните за априлагане на съвременни енергопреобразуващи технологии.</p> <p>С приемането на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради подкрепяме очакваните резултати:</p> <p>2.1. по-гъвкаво прилагане на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 от Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради;</p> <p>2.2. установяване на справедлив преходен период до 31.12.2027 г. за централните топлоснабдителни системи да продължат да предоставят услуга от обществен интерес в съответствие с европейските и националните изисквания за ефективни районни отоплителни и охладителни системи, както и за поетапното въвеждане в този вид системи на генериращи мощности от възобновяема енергия;</p> <p>2.3. запазване на баланса на пазара на недвижими имоти без трусове на цените в жилищния сектор породени от задължения за прилагане на конкретни технологии;</p> <p>2.4. предвидимост, прозрачност и възможност за вариантност за участниците в инвестиционния процес.</p>		
9.	АЛИАНС ЗА ВИСОКА СТРОИТЕЛНА КУЛТУРА	1. На 6.12.2023 г., 25 дни преди влизане в сила на чл. 21, ал. 1, т. 1 от Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за		

<p>Становището е получено на портала на МС на 05.01.2024 г.</p>	<p>техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради, в Портала за обществени консултации е публикуван Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредбата.</p> <p>С § 3. В Проекта се предвижда следния нов параграф, който е ключов за прилагането на изискването на чл. 21, ал. 1, т. 1: В преходните и заключителни разпоредби се създава § 4а: „§4а. При прилагане на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 се допуска до 31.12.2027 г. за новите сгради, за които със заданието за проектиране е предвидено проектиране и изграждане на обща сградна отоплителна и/или охладителна инсталация с присъединяване към централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система или с присъединяване към газоразпределителна мрежа, енергията от възобновяеми източници за собствено потребление, генерирана на място или в близост до сградата, да има дял най-малко 15 % от доставената (потребна) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление в сградата.“</p> <p>Една от целите на сдружение АВСК е защита на крайния потребител. В процеса на строителство това са собствениците на недвижими имоти.</p> <p>С оглед на професионалната ни компетенция, преобладаващата част от членовете на сдружението са архитекти, и в изпълнение на</p>		
---	--	--	--

		<p>целите на сдружението даваме следното становище по проекта и предложения, които излагаме в предложения текст.</p> <p>На Портала за обществени консултации липсва предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от Закона за нормативните актове (ЗНА). Предвидено е отлагане на изискването на чл. 21, ал. 1, т. 1 от Наредбата до 31.12.2027 г. за нови сгради, за които със заданието за проектиране е предвидено проектиране и изграждане на обща сградна отоплителна и/или охладителна инсталация с присъединяване към централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система или с присъединяване към газоразпределителна мрежа.</p>		
		<p>2. В § 1 от допълнителните разпоредби се създава точка 49, с който се въвежда ново определение:</p> <p>„т. 49. "Ефективни районни отоплителни и охладителни системи" са районни отоплителни или охладителни системи по смисъла на § 1, т. 24в от Закона за енергетиката.</p> <p>Предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА се изработва в съответствие изискванията на НАРЕДБА ЗА ОБХВАТА И МЕТОДОЛОГИЯТА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО В сила от 18.11.2016 г. С оглед на това липсва и информация за определените заинтересовани страни, които ще бъдат засегнати от предложеното</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Проектът на наредбата не подлежи на оценка на въздействието по реда на ЗНА.</p>

		<p>изменение. Липсва анализ на всички потенциални значителни икономически, социални и екологични въздействия и на специфичните въздействия в резултат от изпълнението на промените върху всяка група от заинтересованите страни. Липсата на предварителна оценка оставя голяма въпросителна относно целите и постигнатия ефект от предложените изменения и допълнения. Не става ясно в колко населени места има ефективни районни отоплителни и охладителни системи. Колко са потребителите на тези системи?</p>		
		<p>3. Интересен факт е, че предвидените облекчения са предвидени и за собствениците на сгради, които могат да се присъединят към газоразпределителна мрежа. По данни от Национална дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществения и частния национален жилищен и търговски сграден фонд и резултатите от анализа на статистическите данни за топлоснабдяването на 2 666 733 жилища към 2011 г. показва, че дялът на природния газ от енергоносителите за топлоснабдяване, използвани за отопление в жилищата в България към 2011 г. е само 1,3%. Към настоящият момент се предполага, че този дял е значително по-висок, но със сигурност е твърде малък дял от всички енергоносители. Анализирайки предложенията нашето мнение, че облекчението, което се предвижда за</p>		

		<p>отлагане на изискването на чл. 21, ал. 1, т. 1 от Наредбата обхваща твърде малка част от собствениците на поземлени имоти, които имат инвестиционни намерения за строителство на нови сгради и това ще бъдат най-вече живущи в големите населени места, в които има ефективни районни отоплителни и охладителни системи и газоразпределителна мрежа.</p> <p>Предвиждането за възможността на ползвателите на природен газ от газоразпределителната мрежа да намалят енергията от ВЕИ на 15% за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление в сградата е в противоречие с Европейското законодателство в областта на климата, което изисква от ЕС и неговите държави-членки да намалят наполовина емисиите на парникови газове до 2030 г. и намаляване на използването на изкопаеми горива и преминаване към енергия от възобновяеми източници. Учудващо е въпреки отложеното влизане в сила на изискването за проектиране на нови сгради от съответната категория в приложение № 2 с близко до нулево потребление на енергия съгласно определението в § 1, т. 28 от допълнителните разпоредби на ЗЕЕ с повече от година в последния възможен момент да се предлага изменение в наредбата, което реално е в противоречие на целите и обслужва твърде малък кръг от заинтересовани</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Предложеното изменение в наредбата дава алтернатива и не отменя националното определение за сграда с близко до нулево потребление на енергия, дефинирано в § 1, т. 28 от Допълнителните разпоредби на ЗЕЕ. Предложението е подробно мотивирано от вносителя.</p>
--	--	--	----------------------	---

лица.
Имайки предвид горното, нашето сдружение – АВСК, предлага да бъде изготвен **НОВ** Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради, който да бъде придружен с предварителна оценка по чл. 20 от ЗНА.

В новия проект трябва да бъдат предвидени текстове, които са основани на принципа на справедливост и съразмерност. Общественият интерес е да се въведат ускорено изискванията на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите, но това не може да бъде за сметка на бъдещите собствениците на нови сгради в малки населени места или части от други населени места без реализирана **газоразпределителна мрежа** и ефективни районни отоплителни и охладителни системи. Повечето от сградите, които ще бъдат засегнати от изискванията са жилищни сгради, чието основно предназначение е за удовлетворяване на жилищни нужди. Имайки предвид колко непосилни и несъразмерни са цените на жилищата в страната ни спрямо средните доходи на българските граждани, предвидените изисквания за строителство на сгради с близко до нулевото потребление на енергия ще доведат до голям негативен социален ефект. **С оглед на това предлагаме да бъде въведен общ преходен период до 31.12.2027 г. за**

		ВСИЧКИ нови сгради, за които са предвидени изискванията на чл. 21, ал.1, т.1 от Наредбата като се предвиди за новите сгради до 31.12.2027 г. не по-малко от 35 на сто от потребената (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление да бъде енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата.	Не се приема.	
9	<p>КН- арх. Костадин Христов</p> <p>Становището е получено на портала на МС на 05.01.2024 г.</p>	<p>Становище към Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3</p> <p>Въведените към момента, с Наредбата, дефиниции на понятията „на място“ и „в близост“ не спомагат за реализиране на намеренията заложи в Закона за енергийна ефективност. Текущата им дефиниция не е съобразена с практическото състояние на урбанизираните територии и могат да се приложат само в силно ограничен кръг от слабо урбанизирани територии по отношение „на място“, а „в близост“ е неприложима поради забрана за използване на наличните разпределителни мрежи. Предлагам преразглеждане на дефиницията „на място“, която да се разбира като граници на една функционална зона (Жм, Жс, Жг, Ц, Пп и т.н.), а не на конкретен имот. Изследванията показват, че жилищни сгради над 6 етажа и офисни сгради над 3 етажа не могат ефективно да осигурят необходимата им енергия от възобновяеми</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Дефинициите „на място“ и „в близост“ са разработени в съответствие с БДС EN ISO 52000-1 Енергийни характеристики на сгради. Цялостна оценка на енергийните характеристики на сгради. Част 1: Обща рамка и процедури</p> <p>Строителството на нови сгради следва да осигури изпълнението на всички нормативни изисквания към сградата и да бъде съобразено с големината на прилежащия терен вкл. за да осигури необходимата техническа инфраструктура за постигане на всяко едно от изискванията по чл. 169 от ЗУТ.</p> <p>В случаите при установена при проектирането техническа неосъществимост при прилагане на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 от наредбата е предвидена втора алинея на § 4а със следния текст:</p> <p>§4а (1)</p>

източници в границите на обичайните им имоти. Необходимо е нормите на наредбата да стимулират колективна ангажираност както на връзките потребител-потребител така и на връзките производител-потребител не само като индивидуални решения, но и като колективни договори. Предлагам преразглеждане на дефиницията „в близост“, така че производител на енергия от възобновяеми източници и краен консуматор на същата да могат да използват съществуващата преносна или разпределителна мрежа за връзка ако се намират на територията на една и съща община или поне в границите на една и съща урбанизирана територия. При съвременните темпове на урбанизация и уплътняване на застрояването е нереално очакването всеки урегулиран поземлен имот да произвежда необходимата му енергия, но нормите трябва да стимулират производството на възобновяема енергия да се извършва в близост до крайния потребител, за разлика от текущото състояние на масово разпространение на обекти за добив на възобновяема енергия далеч от крайни потребители.

Разпоредбата на чл. 21 (1) т. 1 необосновано въвежда изисквания за сгради с близко до нулево потребление на енергия едновременно за публичните органи и частния сектор след като в Плана за въвеждането на изискванията е заложен двуетапен преход. На практика така се губи

„(2) При доказана техническа неосъществимост за изпълнение на изискването по чл. 21, ал. 1, т. 1 новите жилищни сгради се проектират с потребление на енергия най-малко в клас "В" съгласно изискванията на тази наредба.“ Техническа неосъществимост за нови жилищни сгради, за която на етапа на проектиране се установи, че възпрепятства изпълнението на нормативните изисквания за енергийни характеристики, се доказва в обяснителната записка на част енергийна ефективност на инвестиционния проект.“

		тестовия период и възможността за калибриране на модела което може да се случи единствено при въвеждане на изискванията в двугодишен предварителен период за публичните органи. Така ще може да се направи оценка на заложените критерии, тяхната практическа приложимост и евентуалното им прецизиране. Предлагам да се спазва принципа за двуетапно въвеждане на изискванията за сгради с близко до нулево потребление на енергия, като се отложи въвеждането по отношение на сгради в частния сектор		Извършено е следното изменение в дефиницията от §1, т. 46 от ДР на Наредба № РД-02-20-3 от 9.11.2022 г.: В т. 46, изречение второ думите „преносната или“ се заличават. Определението на понятието „в близост“ добива вида: В „близост“ (наблизо) е енергиен обект, който е изграден или допустим за изграждане в периметъра на територия съгласно действащ устройствен или парцеларен план за община, независимо от използваните в енергийния обект енергийни ресурси включително енергийни ресурси от възобновяеми източници и „зелен водород“, от който енергиен обект се доставя енергия под формата на топлина и/или електричество за крайно потребление. Електроенергията, произведена от енергиен обект в близост, но подавана към разпределителната електрическа мрежа, а не към краен клиент, не се счита за произведена наблизо.
10.	Национално сдружение на общините в Република България	Във връзка с публикувания на Портала за обществени консултации проект на НИД на Наредба №РД-02-20-3 от 09.11.2022 г. и след проведено проучване сред общините, изразяваме своята принципна подкрепа към	Не се приема	Становището е постъпило след крайния срок за обществени консултации, но предвид неговата значимост е разгледано.

<p>Становището е получено в МРРБ на 9.01.2024 г. след крайния срок за обществени консултации 5.01.2024г.</p>	<p>предложената промяна, касаеща намаляването на техническото изискване за дял на енергията от ВЕИ в новите сгради от 55% на 15%, в случаите, в които те са присъединени към централизирано топлоснабдяване или към газоразпределителна мрежа.</p> <p>В същото време, отчитаме липсата на детайлна информация относно приложимостта на нормата спрямо наличните изградени системи за централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система и газоразпределителна мрежа (съгласно данните от Националния план за сгради с близко до нулево потребление на енергия 2015 г. – 2020 г., актуални към датата на изготвяне на документа, услугата по централно топлоснабдяване се предлага в 12 български градове, а газифицирани са 20 града).</p> <p>В тази връзка, с оглед недопускането на неравноправно третиране на възложителите и потенциален отлив на инвестиционни намерения поради високите изисквания в общините без централизирано топлоснабдяване от ефективна районна отоплителна и охладителна система и/или изградена газоразпределителна мрежа, предлагаме да се обмисли възможността за осигуряване на плавен преход за влизане в</p>	<p>Плавен преход за влизане в сила на изискванията за проектиране на сгради с близко до нулево потребление на енергия до 31.12.2027 г. за всички сгради и райони в страната към настоящия момент не би могъл да се въведе. Плавният преход е въведен през 2015 г. с регламентиране на националното определение за nZEB сгради.</p> <p>Съгласно чл. 9, §1, буква а) от действащата ДЕХС до 31 декември 2020 г. всички нови сгради са с близко до нулево нетно потребление на енергия.</p> <p>Извършеното изменение в наредбата не предизвиква неравноправно третиране на възложителите и не е предпоставка за потенциален отлив на инвестиционни намерения поради високите изисквания в общините без централизирано топлоснабдяване. В тези общини следва да се използва наличният потенциал на възобновяемите източници като алтернатива на изкопаемите горива, което е главна линия на европейските политики за климата.</p> <p>Настоящото изменение в наредбата предвижда гъвкавост при навлизане и прилагане на различни технологии за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници за отопление, охлаждане, гореща вода и осветление, а изборът им за конкретна сграда е предмет на проектантско решение.</p>
--	--	---

		<p>сила на изискванията за проектиране на сгради с близко до нулево потребление на енергия до 31.12.2027 г. за всички сгради и райони в страната.</p> <p>Би могло да се въведе справедливо процентно увеличение на делът на ВЕИ за всяка следваща година и спрямо съответната категория на сградите от приложение № 2 към Наредбата, като водещ принцип да бъде разгъната застроена площ на сградата.</p> <p>Във връзка с предстоящото актуализиране на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите, изразяваме готовност за включване в експертни дискусии по подготовката на конкретни предложения за изменения в Наредба № РД-02-20-3 от 09.11.2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради.</p> <p>Като се надяваме нашето становище да бъде взето предвид, оставам</p>		<p>Едва след транспониране на ревизираната Директива 2020/31/ЕС в ЗЕЕ (които изменения на европейско ниво към настоящия момент все още не са приети), ще може да се извършат други последващи изменения в подзаконовата нормативна уредба вкл. в Наредба №РД-02-20-3 от 09.11.2022 г.</p>
11.	<p>Съюз на ландшафтните архитекти</p> <p>Становището е получено 25.01.2024 г.</p>	<p>Съюзът на ландшафтните архитекти /СЛА / се запозна с “ Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-02-20-3 от 9 ноември 2022 г. за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради“ (НИД на Наредбата), публикувана на портала за обществени консултации със срок за становище до 5 януари 2024 г. Въпреки</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Становището е получено 20 дни след крайния срок за обществени консултации и е оставено без разглеждане по същество.</p> <p>Становището ще бъде взето под внимание при следващо изменение на наредбата поради това, че Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския</p>

	<p>изтеклия за това срок, считаме за необходимо да изразим нашето становище по предложените промени.</p> <p>Считаме изискването изменението да влезе в сила от началото на 2024г. за прибързано и, че това ще създаде много проблеми при прилагането му за проектантите, администрацията, изпълнителите и инвеститорите, и ще доведе до доста противоречиви резултати.</p> <p>Изискването от 1 януари 2024 г. сградите да се проектират (и изпълняват) с енергопотребление клас А и не по-малко от 55 на сто от потребената (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление да бъде енергия от възобновяеми източници, разположени на място, на ниво сграда или в близост до сградата, също поражда много въпроси:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ще се налага ли гражданите да разполагат със свободен терен за собствени източници на енергия от ВЕИ в зоните за обитаване с различно застрояване и собственост? • Как ще изглеждат сградите и пространствата около тях при разполагане на фотоволтаици, които да осигуряват 55 на сто от потребената (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление? • Как при тези условия ще се спазват градоустройствените показатели за 	<p>парламент и на Съвета от 13 септември 2023 година за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 има срок за транспониране в българското законодателство най-късно до 11 октомври 2025 г.</p>
--	--	--

застрояване ,озеленяване и нуждите от паркоместа в имотите и няма ли това да дава възможност за реализация само на малка част от всички обекти?

Освен това, слънчевите колектори за осигуряване на битова топла вода и фотоволтаичните панели трябва да бъдат директно ослънчавани, което създава изключително висок риск от поголовно премахване на висока (и не само висока) дървесна растителност, с оглед намаляване на засенчването. От една страна е необходимо да бъде нормативно осигурена озеленената площ, която да послужи като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия, и за организиране на отдиха на населението, От друга страна се търси осигуряване на целодневно ослънчаване, с единствена цел разполагане на енергоизточници на място, на ниво сграда или в близост до сградата. Това ще доведе до влошаване на микроклимата и хигиенните условия, поради прегряване на фасадите, топлинен "остров" около сградите, необходимост от допълнителна климатизация и вентилация.

Предлагаме първоначално да се натрупа опит с „нулево потребление“ на обществени сгради, преди тези изисквания да залегнат за всички видове сгради. Така предварително ще се види кои практики са работещи, приложими и не на последно място - икономически изгодни.

Считаме, че с новите високи изисквания държавата прехвърля задълженията, свързани

	<p>с Директивите за енергийна ефективност върху гражданите, без да е създадена начини за стимулиране и финансиране, и същевременно без да се разгледани, и оптимизирани всички възможности. Например: не са взети предвид влиянието на покривните градини и зелените стени при охлаждането и запазването на топлината на сградите, което надяваме се при едно ново ревизиране на Наредбата да бъде прецизирано и включено в изчисленията.</p> <p>Уважаеми г-н министър,</p> <p>В заключение, изразяваме несъгласие с приемането на Наредбата в този и вид и считаме, че то трябва да бъде отложено, тя основно да бъде преразгледана и преработена с участието на професионални организации и широк кръг от специалисти в съответно организирана работна група, за да може тези мерки да създадат реални възможности за постигане на заложените в нея цели.</p> <p>Изразяваме и желанието си да се включим с професионалната експертиза на нашите членове в преработването и формулирането на текстове, които отговарят правилно на изискванията на Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 година за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955.</p>		